DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
" " " " Java. . . . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . " 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 19 APRIL.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Zonen te *Rotterdam* en bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam*.

No. 31. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

OVER DEN INDISCHEN ARCHIPEL,

IN OPZIGT TOT DE BELANGEN VAN NEDERLAND EN NEDERLANDSCH INDIE.

III.

In de derde plaats wordt aangetoond welke middelen zouden behooren te worden in het werk gesteld, ter verkrijging van een grooter aandeel in den handel van den archipel, niet alleen om de voordeelen, die daaruit voor Nederland en voor Nederlandsch Indie kunnen voortspruiten, maar ook om onzen zetel in Indie sterker en duurzamer te maken.

Deze middelen zijn de volgende:

a. Het aanleggen van *vrijhavens* op Java, Sumatra en daar, waar zij meer noodig zullen zijn. *b.* Verandering in onze Wetgeving op de inkomende en uitgaande regten en het haven-departement, die de strekking moet hebben, de belemmeringen en moeijelijkheden op te heffen, haar voor den inlandschen handelaar begrijpelijk te maken en ze meer in overeenstemming te brengen met de wijze, waarop hij zijnen handel drijft. *c.* Aanmoediging van onze kooplieden, zoo alhier als in Indië, tot het drijven van den bedoelden handel.

De bedenkingen, die tegen het daarstellen van *vrijhavens* zijn ingebragt, zoo in Indië als uit Nederland, voor zooverre deze laatste mij ter kennisse zijn gekomen, zijn de volgende.

1°. Dat de opgerigte vrijhavens en entrepôts het doel hebben gemist.

2°. Dat vreemde natiën daarvan de meeste voordeelen zouden trekken, terwijl het Nederlandsche Bestuur de kosten van het onderhoud der plaats, der reede, der kaden, enz. zou dragen.

3°. Dat er meer gelegenheid zou worden gegeven tot smokkelen, vooral indien ook op Java, en met name te Banjoewangie (zoo als mijn oogmerk zou zijn), eene vrijhaven werd opgerigt.

Alvorens deze bedenkingen te beantwoorden, wensch ik in herinnering te brengen, dat het niet alleen handelsvoordeelen zijn, die ik als doel voorstel, maar tevens, en dit beschouw ik van nog grooter aangelegenheid, het staatkundig oogmerk, om ons bestaan in Indië duurzaam en veel hechter te maken, door onzen zedelijken invloed uit te breiden en te versterken. De handel verbindt immers het eene volk aan het andere, en wel door den hechtsten band, namelijk het wederkeerig belang, en dit geeft grond om te vertrouwen, dat, zoo wij al geene hulp of bijstand mogten vinden bij de volkeren, met welke wij handelen, wier voortbrengselen wij hun afkoopen, en in wier behoeften wij voorzien, wij althans niet te vreezen zullen hebben, dat zij onze vijanden tegen ons behulpzaam zullen zijn.

De eerste bedenking is, dat de reeds opgerigte vrijhavens en entrepôts (te Riouw of Borneo en te Anjer) niet hebben voldaan aan de verwachting.

Uit de daarstelling dezer vrijhavens blijkt het, dat de Indische Regering reeds voorlang het nut en de noodzakelijkheid van entrepôts en vrijhavens heeft ingezien, en dat dus mijne denkbeelden dienaangaande NIET NIEUW ZIJN.

Alligt zal de vraag ontstaan, waarom is het principe, waarvoor zoo veel redenen pleiten, niet vastgehouden; waarom heeft men niet onderzocht, wat de redenen waren, dat deze instelling geen beter gevolg heeft gehad?

De redenen, waarom de opgerigte vrijhavens en entrepôts niet aan de verwachting hebben beantwoord, zijn, naar mijne meening, deze:

Onze op Java gevestigde kooplieden vonden aldaar, toen alle producten aan een' vrijen handel waren overgelaten, te groote ressources en middelen om geld te verdienen, dan dat zij zouden trachten door den meer moeijelijken handel in den Archipel voordeel te zoeken.

De Chinezen en Arabieren wilden liever, door het geven van voorschotten aan de landbouwers, het opkoopen van koffij en andere producten, een bestaan en winsten zoeken, dan zich op zee wagen en in den Archipel door handel voordeelen behalen.

De eigenaars van schepen, die op Java te huis behoorden, vonden meestal genoegzame vrachten voor het Gouvernement.

Het voorzien der buiten-etablissementen van provisiën, oorlogsbehoeften, overvoeren van civile en militaire ambtenaren, enz., en het vervoer van zout, dat zelfs van de eene naar de andere plaats van Java verzonden werd, waren toereikende om hunne schepen genoeg te doen verdienen, zoodat er slechts zeer weinig waren, die zich met den handel in den Archipel bezig hielden. Onder deze waren de Europeanen Engelschen; en zoo verliep van lieverlede onze handel in den Archipel, terwijl de Engelschen, onze lauwheid ziende, dien handel met kracht doorzetteden.

Het gevolg daarvan was, dat er, ja, bij besluiten van de Hooge Regering, entrepôts en vrijhavens waren daargesteld, maar niemand er zich mede bemoeide; zelfs de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij liet zich in het begin weinig aan den handel in den Archipel gelegen zijn; doch later heeft dat ligchaam grooter belangstelling getoond, hetwelk thans door een ruim debiet van lijnwaden en andere artikelen wordt vergolden.

Het is uit het opgevene, hoop ik, genoegzaam gebleken, waaraan het moet worden toegeschreven, dat de vroeger reeds opgerigte entrepôts en vrijhavens geen beter gevolg hebben gehad; en tevens, dat daaruit niet is af te leiden, dat die inrigtingen niet nuttig en noodzakelijk zouden zijn, te meer daar de omstandigheden in vele opzigten zeer zijn veranderd.

Door het wijs beginsel van het Gouvernement, om de producten voor de Europesche markt zooveel mogelijk naar Nederland te zenden, en die aldaar te verkoopen, zijn de middelen voor de kooplieden op Java om geld te winnen, minder geworden, en zullen zij nu wel verpligt worden, tot den handel met den Archipel hunne toevlugt te nemen.

Voor de Handel-Maatschappij verwacht ik, dat dit ligchaam krachtige middelen in het werk zal stellen, om hare inrigting ook dienstbaar te maken aan dezen in zoo vele opzigten nuttigen handel; en met de wijsheid en voorzigtigheid, eigen aan Nederlandsche kooplieden, twijfel ik geenszins, of wij zullen van lieverlede onze vrijhavens en entrepôts-plaatsen zien bloeijen, even als Sinkapoor.

Door deze verwachting aangespoord, heb ik al spoedig na mijne terugkomst in het Vaderland, de gelegenheid gezocht en gevonden, om mij met den Heer President en de leden van de Directie der Ne-

HET HUISJE VAN DEN DICHTER.

In een der voorsteden van Berlijn staat een stulpje, twee verdiepingen hoog, dat voor een vijftig jaar bewoond werd door Theodor Wilhem en zijne vrouw Vertua. Het was een jong huishouden, wel arm, maar gelukkig, want Wilhem en Vertua hadden elkander lief.

Op zekeren avond, dat de jonge vrouw aan het venster met naaiwerk bezig was, bleef de naald tusschen hare vingers steken, het werk viel in haar voorschoot en een traan rolde langs haar wang. Op dit oogenblik werd er boven haar hoofd gescheld. Vertua staat op, wischt hare betraande oogen af en met een glimlach op de lippen opent zij de deur. Het was Wilhem, die te huis kwam.

Ik had al werkende de klok vergeten, zeide zij, terwijl zij haar man de hand toereikte en zijn kus onving; wij zullen van daag geen grooten maaltijd hebben, maar toch, daar hechten wij niet aan!

Bij deze woorden zette zij een bordje met aardappelen en drooge noten op tafel.

Gij kunt geen geld meer hebben, merkte Wilhem met doffe stem op.

Ik heb nog geld, zeide zij en rammelde met eenig kopergeld in den zak van haar voorschoot.

In denk dat ik een plaats gevonden heb, hernam Wilhem, op weinig hoopvollen toon; kom ik teregt, dan ben ik morgen in betrekking.

Welke betrekking? vroeg Vertua.

Men heeft mij eene orchestmeesterplaats in een kleinen schouwburg beloofd, het salaris is niet hoog, maar daar ik een weinig kennis van schilderen heb, zou ik tegelijkertijd het ambt van decorateur-machinist kunnen waarnemen; daarbij zou ik, want ik geloof steeds, dat ik talent voor de letteren heb, in dien schouwburg stukjes van mij zelven kunnen doen opvoeren.

Vertua glimlachte welgevallig bij de gouden droomen van haar man. De maaltijd liep kalm en vrolijk ten einde; die groote wonderdoener wist het water uit de kruik te doen veranderen in heerlijker wijn dan die van de bruiloft te Cana.

Na het avondeten kreeg Theodoor Wilhem lust tot schrijven. Vertua durfde hem niet te bekennen, dat er geen olie meer in huis was, om de lamp te doen branden.

Kom! zeide zij, het is een veel te mooije avond, om die akelige pit aan te steken, laten wij liever aan het venster gaan zitten en naar de sterren, die lichten van den goeden God, kijken.

Theodoor Wilhem begreep, dat hij in denzelfden staat als de Italiaansche dichter Tasso verkeerde, die nimmer 's avonds schreef, non avendo candela per scrivere i versis uoi.

Misschien, zeide hij, had ik beter gedaan, met bij mijne eerste studien te blijven. Ik zou thans raadsheer geweest zijn.

— Waarom betreurt gij dat, lieve vriend?

— Gij zoudt dan ten minste eene meid en nieuwe kleederen hebben, vervolgde Wilhem, wien de armoedige toestand zijner vrouw op het hart drukte.

— Mij ontbreekt niets, viel hem Vertua in de rede met een glimlach, dien zij trachtte natuurlijk te maken; dat ik mijne beste kleederen niet aantrek, is alleen omdat ik denk, geen toilet noodig te hebben, om u te behagen.

's Anderendaags ontwaakte Vertua met den dageraad en stond zachtkens op, om het opstaan van haar man voor te bereiden. Zij liet een droevigen blik waren over den somberen swarten jas, die wit op de naden en op de opslagen der mouwen was, over de platgeloopen laarzen en den verflensten das; te vergeefs borstelde zij en stopte de gebroken draden en verwde dien met wat inkt op, maar het geheel versletene kon zij toch niet herstellen. Toen Wilhem op het punt stond van uit te gaan, bekeek hij zich in den spiegel.

Gij ziet er goed uit, zeide Vertua met eene stem, waarop zij meer nadruk poogde te leggen; dat kleed is even alsof het nieuw is, men zou denken, dat gij uw hoed eerst gisteren gekocht hadt.

De twee gelieven namen eene soort van verheven bedrog te baat, om elkander hun innerlijken toestand minder te doen gevoelen.

Theodoor Wilhem kreeg eene plaats in het orchest van den kleinen schouwburg, waar hij de eenigste was, die muziek kende; toch verloor hij die plaats na weinig dagen. Toen doorliep hij verscheidene ambachten, die zijner eigenliefde veel kostten en naauwelijks voldoende waren, om in de eerste levensbehoeften te voorzien.

Tien jaren later, was diezelfde man de meest geliefkoosde schrijver van geheel Duitschland geworden.

In den eersten tijd had Wilhem begeerig de lippen aan dien gouden beker gezet; maar weldra werd hem het hoofd te zwaar, hij verviel tot eene sombere en zelfvervelende zwijmeling. De weerzin was met de oververzadiging gekomen; het gedruisch rondom hem henen bedwelmde hem. Sedert langen tijd had hij het huisje in de voorstad voor eene rijke en gemakkelijke woning in de stad verwisseld. Op zekeren avond nam Vertua Wilhem's hand in de hare en sprak tot hem:

Wij zijn niet gelukkig meer. Wij waren gelukkig, omdat wij elkander beminden, en sedert wij rijk zijn, beminnen wij elkander niet meer. Dat akelige goud heeft al de bekoorlijkheid van ons huishouden weggenomen. Toen wij arm waren, zag ik u den ganschen dag, nu zien anderen

derlandsche Handel-Maatschappij te onderhouden, waarvan ik gebruik heb gemaakt, om hunne aandacht op de groote belangen, welke mij bezig houden, te vestigen, daartoe te meer genoopt, omdat ik van de eerste oprigting der Nederlandsche Handel-Maatschappij het nut, ja de noodzakelijkheid eener zoodanige instelling heb ingezien, erkend en tegen daarmede strijdige gevoelens van anderen heb verdedigd; daar de ongelukkige loop, welke de vrije handel, aan zich zelven overgelaten, had genomen, en deszelfs onvruchtbare resultaten, zoowel voor onze kooplieden als voor de Amerikaansche en Engelsche, mij ruimschoots redenen opleverden, om de oprigting der Handel-Maatschappij als een zegen te doen beschouwen. Het is mij dan ook steeds eene aangename bezigheid geweest, correspondentie te onderhouden met de Presidenten der Factorij, die ik, onder anderen, mede op het hoog belang van den handel in den Archipel opmerkzaam heb gemaakt en hun aangeraden, de gelegenheid niet ongebruikt te laten, daarvan voor een groot gedeelte meester te worden; ook omdat zulks een waarborg te meer zou opleveren voor het voortdurend bestaan der Handel-Maatschappij, vermits dit ligchaam, eens meester van dezen handel, niet ontbonden zal kunnen worden, zonder tevens dien handel aan vernietiging bloot te stellan.

De tweede bedenking is: dat vreemde natiën de meeste voordeelen van vrijhavens zouden trekken, en het Nederlandsch Gouvernement de kosten zou moeten dragen van het bestnur, van het onderhoud der plaats, der reede, der kaden, enz., enz.

De bedenking komt, bij eene oppervlakkige beschouwing, voor van gewigt te zijn.

Wat haar eerste gedeelte betreft, zoo antwoord ik hierop, dat, daar de vrijhavens op ons eigen grondgebied zullen worden aangelegd, Nederlandsche kooplieden, en zij die gevestigd zijn in Neêrlandsch Indië, reeds daardoor vele voorregten kunnen genieten, bij voorbeeld, men kan aan dezen stukken gronds afstaan, om woonhuizen of winkels te bouwen.

Op Java of op eenig ander eiland, waar wij een bestuur of forten hebben, kunnen zij hunne hoofddepôts houden en agenten hebben, die hun van het noodige voorzien; terwijl vreemdelingen, die op vrijhavens komen, met hunne schepen ter reede moeten blijven, totdat zij de aangevoerde goederen verkocht, en eene retour-lading gekocht hebben. Zulks zou op zich zelf reeds genoeg zijn, om de mededinging voor onze kooplieden voordeelig te maken; maar daarenboven zal het hun gemakkelijker vallen, om de behoeften van elk der onderscheidene volken te leeren kennen, bestellingen aan te nemen, en te zorgen, in iederen mousson, die artikelen in voorraad te hebben, welke benoodigd zijn; dan voor hen, die met den oostmousson komen, dan weder voor de handelaren, welke met den west-mousson de vrijhaven bezoeken.

Wanneer daarbij onze kooplieden, waar het bovenal op aankomt, zich door goede trouw onderscheiden, en zich beijveren goede waar en goedkoop te leveren, komt het mij voor, dat er geen twijfel bestaat, of zij zullen, op ons eigen grondgebied, met het beste gevolg tegen de vreemden kunnen mededingen.

Intusschen herinner ik nogmaals, dat wij niet *kleingeestig* moeten zijn: geen *wangunstige* naijver, en vooral geene *verbodswetten* moeten vreemdelingen belemmeren, of wij zouden, maar, helaas! te laat, ons te beklagen hebben, omdat, den geest des tijds en onze eigene positie in aanmerking genomen, de vreemde natiën dit niet zouden gedoogen, maar heimelijk of met geweld ons zouden dwingen.

(*Wordt vervolgd.*)

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 14den *April* 1858, N°. 30.

Civiel Departement.

INGETROKKEN:

Op zijn verzoek, de benoeming van den predikant bij de protestantsche gemeente te Samarang ds. F. C. van der Meer van Kuffeler, tot predikant bij de evangelische gemeente te Batavia.

BENOEMD:

Tot predikanten:

Bij de evangelische gemeente te Batavia, de predikant bij de protestantsche gemeente te Soerabaija ds. A. van Davelaar.

Bij de protestantsche gemeente te Soerabaija, de predikant bij de protestantsche gemeente te Pasoeroean ds. A. A. T. Mounier.

Bij de protestantsche gemeente te Pasoeroean, de predikant bij de protestantsche gemeente te Riouw ds. H. Marnstra.

ADMISSIE VERLEEND:

Als translateur in de Italiaansche taal te Samarang, aan A. Collings, translateur in de Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen aldaar.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onderwijzer aan de gouvernements lagere school te Grissee S. C. van der Bent, en aan den onderkommies der eerste klasse bij de recherche te Batavia J. W. Kroon.

Militair Departement.

OVERGEPLAATST:

Bij het garnizoens hospitaal te Salatiga, de officier van gezondheid der derde klasse H. H. Lieftink, thans te Pengaron.

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Pengaron, de officier van gezondheid der derde klasse C. F. Diepenbroek, thans ter beschikking te Batavia.

Marine-Departement

VOORLOOPIG OPGEDRAGEN:

De tijdelijke waarneming der funktien van havenmeester te Makasser, aan den luitenant-ter-zee der tweede klasse bij de Nederlandsche marine A. van Kerkwijk, thans belast met de tijdelijke waarneming der betrekking van inspekteur van de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch-Indie.

TIJDELIJK OPGEDRAGEN:

De gelijktijdige waarneming der betrekking van inspekteur van de bebakening, de kustverlichting en het loodswezen in Nederlandsch-Indie, aan den kapitein luitenant-ter-zee bij het sedentaire zeewezen in Nederlandsch Indie P. F. Uhlenbeck, direkteur van het marine-établissement op Onrust.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut!

doet te weten:

Dat Hij, alsnu uitvoering wenschende te geven aan de artikelen 1 en 3 van het Koninklijk besluit van den 24sten Julij 1842 no. 52, betreffende de weder invoering der heffing van landrenten in de residentien Madioen en Kedirie;

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;

Heeft goedgevonden en verstaan:

Te bepalen als volgt:

a. ingaande met het jaar 1859, wordt in de residentien Madioen en Kedirie, met buiten werking stelling van de resolutien van 10 December 1832 no. 1 en van 3 Februarij 1833 no. 4, weder ingevoerd de kwijting der landrenten in geld;

b. de arbeid aan de Gouvernements kultures in de voornoemde residentien daarentegen zal in geld worden voldaan, naar den voor de overige gewesten van *Java* in het algemeen (de Preanger Regentschappen en de afdeelingen Patjitan en Banjoewangie uitgezonderd) reeds vastgestelden of vast te stellen maatstaf van betaling.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst en, voor zooveel noodig, in de inlandsche talen worden aangeplakt.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage kollegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te *Buitenzorg*, den 8sten April 1858.

CHS F. PAHUD.

De fd. Algemeene Sekretaris.

A. LOUDON.

(*Voor de Politie.*) Der gemeente wordt bekend gemaakt dat de brug, geplaatst voor het erf van de scheepsbouwmeesters CURTIS EN DORMAAR aan de Oostzijde der *Kaliemaas*, tot eenen nader te bepalen dag voor de passage van rijtuigen is gesloten; weshalve de passage van en naar het Citadel zal moeten plaats hebben door het officiers-kampement.

SOERABAYA, 17 *April* 1858.
(7)

De Assistent Resident voor de Politie,
SWERVER.

(*Voor de Politie.*) Door de politie is in het district Djengollo I ontdekt en achterhaald een gezelschap valsche munters, zich bezig houdende met het vervaardigen van $2\frac{1}{2}$ en Een gulden stukken, tamelijk wel gelijkende op de echte munt, zijnde de *f* $2\frac{1}{2}$ stukken van den stempel van 1848, en die van *f* 1 van den stempel van 1855.

Uit hoofde er gegrond vermoeden bestaat, dat die valsche munt reeds tot een belangrijk bedrag in wandeling is, zoo wordt de gemeente hierop indachtig gemaakt en uitgenoodigd om van elke ontdekking dezer valsche stukken, dadelijk aan de politie te willen kennis geven.

SOERABAYA, 16 *April* 1858.
(8)

De Assistent Resident voor de Politie,
SWERVER.

DAGEN VAN VERTREK DER LANDMAIL-POST

OVER DIT JAAR VAN SOERABAYA.

Woensdag	5	Mei.
Zaturdag	5	Junij.
Maandag	5	Julij.
Donderdag	5	Augustus.
Zondag	5	September.
Woensdag	6	October.
Zaturdag	6	November.
Maandag	6	December.

En voor de halve maandsmail, den 20sten van elke maand, des middags ten 4 ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 20sten April 1858.

Voor de toko van de heeren Gebr. Kocken in de stad.

Op Woensdag den 21sten April 1858.

Voor het pakhuis van de factorij der N. H. M. te Kaliemaas.

Op Donderdag den 22sten April 1858.

Bij den pachter der pandjeshuizen Tan Tongliep in de Chin. kamp.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Bevallen van een *ZOON* M. J. H. ONNEN, *Muller*.
SOERABAYA,
17 *April* 1858. (358)
Eenige kennisgave.

u. Gij moet nu hier dan daar zijn; heel de stad noodigt u ten bezoek, gij zijt gezocht bij de vrouwen en ik lijd. En gij zelf, zijt gij er vergenoegder om? Neen Wilhem, kom voor de waarheid uit, dat leven verveelt u; gij ook betreurt den tijd, toen wij te zamen bittere nooddruft leden.

Gij hebt gelijk, Vertua; wat gij mij zegt, ik heb het sedert lang bij mij zelven gedacht, maar durfde het u niet zeggen. Toen wij in het huisje van de voorstad woonden, vond ik in de behoefte, om tegen de uiterlijke rampen te worstelen, eene afleiding voor den storm in mijn binnenste. Die worsteling was mij weldadig en nuttig tevens. Thans vrees ik, waanzinnig te worden. Neen, nooit heb ik zooveel geleden, als sedert het oogenblik, dat ik, van den bitteren levensdwang ontslagen, aan mij zelven ben overgelaten. Mijne wreede verbeeldingskracht is eene vijandin, tienmaal meer onweerstaanbaar dan de armoede. Die beroemdheid doodt mij; ik ben niet vrij meer, sedert ieder mij kent. Om kort te gaan, ik bezwijk onder dien gouden mantel, dien de Goddelijke Regtvaardigheid mij omhangen heeft tot straf voor mijne dwaze eerzucht.

Ook ik haat dien roem, als een mededinger, ter wille van wien gij mij zoudt hebben verlaten. Sedert hij u beheerscht, behoort gij mij bijna niet meer, Toch vraag ik u niet, dat gij van hem zult scheiden; ik weet, dat er meer zulke banden zijn; men vervloekt ze, en toch heeft men de kracht niet, er zich van los te maken. En wat betreft ons huisje in de voorstad, waarvan gij zoo even gesproken hebt, ik heb, zonder het u te zeggen, sedert 10 jaar er geregeld de huur van betaald; onze oude meubels, die ik in schijn verkocht, staan er nog in dezelfde orde gerangschikt, waarin wij ze verlaten hebben; laat ons morgen terugkeeren naar dat oude nestje onzer eerste liefde en er den dag doorbrengen.

Wilhem viel Vertua om den hals en dankte haar voor dien goeden inval.

Den volgenden morgen stonden zij met zonsopgang op en vloden naar hun huisje in de voorstad. Eene zoete weemoed bewoog hen tot schreijens toe, toen zij die twee kamertjes betraden, waar zij de bitterschoone dagen hunner jeugd hadden doorgebragt. De matten stoelen stonden nog netjes langs den muur als in die tijden, toen Vertua's hand er zorg voor droeg. Vertua sloot de eiken kast, bijna het eenige meubel der woning, open, haalde er den ouden rok van Wilhem uit, die zoo dikwijls met inkt op de naden was aangestreken en reikte hem over aan haren man om hem aan te trekken.

Nooit heb ik u zoo mooi gezien, zeide zij, hem met opgetogenheid aanschouwende,

Zij zelve legde op het bed, hun bruiloftskoets, haar sluijer, haar fluweelen hoed, haar cachemiren shawl, haar met kant geboorde japon neder, om zich weder te hullen in het kleine mutsje, het doekje en het linnen kleedje, waarin Wilhem haar eertijds zoo beminde.

Vertua maakte toen eigenhandig het ontbijt klaar, juist als toen zij geene andere dienstbode had dan hare twintig jaren en hare arbeidzaamheid. Toen plaatste zij op de tafel twee tinnen lepels, twee gebloemde aarden kopjes en twee grove servetten. De melk kookte op het komfoor en begon liefelijk te roken.

Voor het eerst sedert tien jaren had Theodoor Wilhem eetlust; de lucht van dit vertrekje deed hem goed; een landelijke geur van jeugd en gevoel doordrong hem tot in het hart. De vogeltjes kwamen als eertijds door het venster binnen en pikten onder de tafel het roggebrood op, dat Vertua voor hen kruimelde.

Wilhem en Vertua zaten als in den goeden tijd tegen over elkander; onder de kleine houten tafel raakten hunne knieën zich bijna. Het was een heerlijk ontbijt. Zij dachten, dat zij teruggekeerd waren tot den tijd hunner eerste liefde, toen hun hart nog jong was en het koude verdriet wegsmolt voor een sonnestraal.

Na het ontbijt, dat niet lang duurde, nam Wilhem zijne viool uit de kast en repeteerde zijne avondles, zoo als hij vroeger deed, toen hij eene plaats in het orchest van den schouwburg vervulde. Vertua, die sedert tien jaren niet gezongen had, begeleidde hem met hare stem. Het was een eenvoudig aandoenlijk stukje, dat met hun zieltoestand overeen kwam. Het kleine kamertje was er door getroffen en de vogelen op het dak beantwoordden dien zang.

Maar naauwelijks had Wilhem zijn stukje uit, of hoort, daar weêrgalmen toejuichingen en handgeklap onder het venster. Vrienden of nieuwsgierigen (wie kan het juist bepalen?) hadden het spoor van Vertua en haar gade gevolgd.

Wij zijn ontdekt, morde de dichter droevig.

Helaas, zei Vertua, ik vreesde er voor.

Niet te kunnen heengaan waar men wil, noch doen wat iemand behaagt, zonder bespied te worden; de dwaasheden van een ieder te verdragen, onder voorwendsel, dat men een man van talent is; genoodzaakt te zijn, noch rust in de ziel noch vreugd aan den huisselijken haard noch liefde in het hart te hebben, wat beduidt dit toch?

Dat is, hervatte Vertua, schroomvallig, wat alle menschen zoeken, het is de roem.

Die man, zoo lang door het ongeluk, daarna door den roem vervolgd, die Theodoor Wilhem — was Hoffman.

(*Redactie.*)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 20sten dezer.

Zal nog worden verkocht, plus minus.

60 picols Rood Bladkoper,

afkomstig van het Hamburger schip *Horizont*, en

Fransche Roode Wijn,

in kisten van 4 dozijn (362)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 21sten April a. s.

Voor de Pakhuizen van DE FACTORIJ DER NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ aan de Kaliemaas, van

Eenige min of meer door zeewater beschadigde LIJNWADEN, enz., enz. (313)

BOEKVERKOOPING.

Op Vrijdag den 23sten April. e. k.

Des avonds ten zeven ure, in de koffijzaal van het komedie-gebouw, door

E. FUHRI & CO,

Boekhandelaars te Soerabaya.

Van eene zeer belangrijke en uitgebreide verzameling van BOEKWERKEN, in alle vakken van wetenschap, kunst en smaak, waarbij vooral uitmunt de nagelatene BIBLIOTHEEK van wijlen MR. W. C. DE BRUIJN, in leven Advokaat en Procureur alhier, en waarvan de Catalogus op *fronco* aanvrage gratis verkrijgbaar is. (338)

De in den *Oostpost* van den 5den en 8sten dezer geannonceerde verkoop bij inschrijving van het TABAKSPRODUCT *Temajang*, groot 2555 pakken en wegende circa 382,000 A. pond. zal plaats hebben

Op Vrydag den 23sten dezer,

ten kantore van de ondergeteekenden, alwaar drie dagen vóór den verkoop de monsters te zien en informatiën te bekomen zullen zijn.

SOERABAYA, ADAM & CO.
12 *April* 1858. (351)

VENDUTIE

Op Zaturdag 24 *April*, voor de toko van MOHAMAT TAIR in de kampong Baroe, van DIVERSE TOKO GOEDEREN waaronder EENE GROOTE PARTIJ KATOENEN en ZIJDEN STOFFEN, voor dames kleederen, AARDEWERK, WASKAARSEN, LOODWIT, EAU DE COLOGNE, FRANSCHE WIJN in kisten van 1 dozijn, GENEVER, ROND-IJZER enz. enz.

NB. Goederen kunnen worden bijgebragt. (368)

Op de Vendutie van MOHAMMAD TAIR in de kampong Baroe, van 24 April e. k, zullen nog worden verkocht:

Circa 200 STUKS IJZERHOUTEN PLANKEN en eene bijna nieuwe PRAAUW groot 3 koijangs, zeer geschikt voor transport van goederen naar de binnenlanden. (369)

Op de vendutie van MOHAMAT TAIR van den 24sten April e. k. zullen nog worden verkocht:

160 picols puike KOFFIJ. (371)

Op de vendutie van den 30sten April a. s.

BIJ D. D. VAN BOECKHOLTZ,

zal worden verkocht de schoener **TJILATJAP**, groot 31 Lasten met deszelfs ZEILEN, TUIG, enz. zoo als dezelve hier ter reede is liggende.

Nadere informatien te bekomen bij kapitein CURTIS, aan de *Kaliemaas.* (363)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 4den Mei des ochtends om 11 uur zullen de ondergeteekenden, bij veldoend bod, bij inschrijving verkoopen DE OOGST 1857—1858 van het TABAKSGEWAS **CUBA** bestaande uit 2823 pakken.

Condities te lezen in de localen der Handelsvereenigingen der drie Hoofdplaatsen.

Monsters ter bezigtiging bij de ondergeteekenden van af 18 April van 10 uur 's ochtend tot 3 uur des namiddags.

SOERABAYA, (357)
15 *April* 1858. SCHIMMELPENNINCK & CO.

De ondergeteekenden zullen op eenen nader te bepalen dag op publieke vendutie verkoopen:

Het Engelsche barkschip *ROYAL SHEPHERDESS*, gevoerd door D. NAPIER, met deszelfs STAAND en LOOPEND WANT, ANKERS, KETTINGEN, ZEILEN en verderen INVENTARIS, zoo als dezelven alhier ter reede zijn liggende.

Dit sterk en snelzeilend vaartuig, groot 406⁴⁰/₁₀₀ tonnen, is gebouwd te Leith in 1845, en geheel nieuw gekoperd alhier in *Januarij* 1857.

Inmiddels uit de hand te koop en verdere informatien te bekomen bij den gezagvoerder of

De Agenten,
(349) ADAM & CO.

VERTREK DER STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP AMBON.

KAPT. HUGENHOLTZ.

Vertrekt op een' nader te bepalen dag naar MACASSAR, TIMOR KOEPANG en DE MOLUKKOS.

Adres bij *De Agenten*
SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.
15 *April* 1858. (356)

Bij acte op den 19den April 1858. voor den Notaris Mr. T. A. KLINKHAMER verleden, is tusschen L. W. VAN DER ZWAAN en P. A. VAN DEN BROEK, aangegaan een VENNOOTSCHAP onder de firma L. W. VAN DER ZWAAN & Co, tot het drijven van toko en scheepsleverantie zaken en handel in het algemeen.

Deze vennootschap is aangegaan voor twee jaren behoudens verlenging; beide vennooten hebben de teekening, terwijl tot het opnemen van gelden en het verbinden der firma als borg, beider handteekening zal gevorderd zijn.

L. W. VAN DER ZWAAN.
(365) P. A. VAN DEN BROEK.

IN DE SIMPANGSCHE APOTHEEK.

Bestaat gelegenheid tot plaatsing van eenen LEERLING, met opleiding in de vereischt wordende vakken. (361)

VERHUISD.

DR. G. L. MENS FIERS SMEDING.

Naar de *Societeit-Straat*, in het huis vroeger bewoond door den Heer ARNOLD. (355)

---

f 25,000 à *f* 30,000

Wordt gevraagd als BODEMERIJ op het casco van het Hamburger Schip **ELBE**, groot 161 gemeten Hamburger lasten, gevoerd door kapitein H. MUHLENROTH, voor eene reize van hier naar Holland of eene der noordelijke havens van Europa.

Informatien zijn te bekomen ten kantore van de Heeren J. F. VAN LEEUWEN & Co, en bij den Notaris Mr. T. A. KLINKHAMER, bij welken inschrijvingsbilletten kunnen worden ingeleverd tot den 15den Mei e. k. (364)

TOKO EN SCHEEPSLEVERANTIE.

De ondergeteekenden hebben de eer bekend te maken dat zij met primo Mei a. s. eene TOKO en SCHEEPSLEVERANTIE zullen openen.

Zij bevelen zich minzaam aan in de gunst en recommandatie van Heeren reeders en Scheepsgezagvoerders en van het geëerde Sourabayasche publiek.

L. W. VAN DER ZWAAN & CO.
(366) *Adres Dapoean of Zeemansstraat.*

Op zeer aannemelijke voorwaarden wordt eene **SUIKERONDERNEMING**, waaraan tevens eene ARAKSTOKERIJ verbonden is, te koop aangeboden.

Informatien zijn te bekomen bij de Uitgevers van den *Oostpost.* (353)

Dr. S. P. TOWNSEND'S.

COMPOUND FLUID EXTRACT OF SARSAPARILLA.

Dit geneesmiddel, bekend wegens deszelfs bijzondere heilzame uitwerking op het bloed, in velerlei ziekten, voornamelijk ter genezing van borstkwalen en andere ongesteldheden, die haren oorsprong hebben in eene ongeregelde of belemmerde bloedsomloop, is verkrijgbaar tegen *f* 10.— rec. per flesch bij

(321) E. FUHRI & CO

WISSELS OP NEDERLAND.

(352) Bij ADAM & CO.

TE KOOP

Een ERF met WOONHUIS, STALLEN en BIJGEBOUWEN, alsmede een belendend PAKHUIS, gelegen te *Kepoetran*, vroeger bewoond door den Heer MACGILLAVRIJ.

Te bevragen bij den Heer BOUMEESTER te *Boedoeran* en bij E. FUHRI & Co alhier. (367)

ECHTE

ITALIAANSCHE GUITARSNAREN.

Gesorteerd in stellen van 1 E, 2 A, 3 D, 3 G, 3 B en 15 kwintsnaren.

(359) Bij **E. FUHRI & CO.**

DE STURLER & FAGNOTTI.

HEBBEN ONTVANGEN.

GEMBER,
ZAKIJ,
QUEEN'S, }
MIXED, }
ARROWROOT, } VERSCHE BESCHUIT.
CRACKERS, }
PUIKE HAMMEN,
en VERSCH HONGAARSCH MEEL in blikken. (360)

ECHTE FRANKFORTER

SPEELKAARTEN

Ondoorzigtig en aangenaam in het gebruik.
Prijs per 12 spellen *f* 4.— rec.
Per gros tot veel verminderde prijs.

Boomstraat (354) Bij GEBR. GIMBERG.

SCHEEPSLEVERANTIE

AAN DE KALIEMAAS.

De ondergeteekende is ruim voorzien van eenen grooten voorraad **Provisien** als:

Diverse Groenten in blikken.
Id. Gevogelte „ id.
Id. Vleesschen.

Verschillende **Groenten** in vaatjes.

Hollandsche, Engelsche en Inlandsche **Zuren** in fl. **Zoetemelksche, Edammer** en **Zwitsersche Kaas, Hammen, Mostaard, Sardijntjes** in ½ en ¼ Blikken.

VERDERS ALLE

Scheepsbehoeften als **Masten, Spieren, Sloepriemen** en **Scheepsblokken**, alles tegen zeer billijke prijzen.

(345) Bij H. R. MARTENS.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

PER MAIL ONTVANGEN

en nog verkrijgbaar:

J. J. A. SANTHAGENS. Versnelde gemeenschap tusschen Java en Nederland enz.
ALPHABETISCHE NAAMLIJST der Nederl. koopvaardijschepen varende op de Indien.
STAAT der Nederl. zeemagt en koopvaardijvloot.
ALBUM DER NATUUR. 1858.
NEDERLANDSCHE SPECTATOR. 1858.
DE GIDS. 1858.
ASMODEE. 1858.
DE INDIER. 1858.
L'ILLUSTRATION. 1858.
THE ILLUSTRATED LONDON NEWS. 1858.
THE PUNCH. 1858.
DIE FLIEGENDE BLATTER. 1858. (311)

HOLLOWAY'S PILLEN

EEN ONFEILBAAR MIDDEL TEGEN ALLE

BORST- EN LONGZIEKTEN.

T..... B... te *Schiedam*, was nu dertig weken geleden in den beklagenswaardigsten toestand. Volgens het zeggen der doctoren waren zijne longen totaal weg, en hij was zoo mager geworden, dat er niet het minste vleesch meer aan hem was te bekennen. — Daarenboven had hij eene hoest die hem letterlijk in stukken schudde (deze zijn zijne eigene woorden). Hij heeft aan Professor HOLLOWAY geschreven dat al deze kwalen zijn geweken voor de kracht van HOLLOWAY'S PILLEN, nadat hij dezelve zeven weken en twee dagen had gebruikt. — Deze PILLEN genezen ten spoedigste alle kwalen in buik en ingewanden. (312)

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot de ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— en *f* 5.—

PROSPECTUS

EENER

GELD-LOTERIJ

GROOT ƒ 100,000.—

TEN BEHOEVE VAN DEN

SAMARANGSCHEN SCHOUWBURG

EN VAN DE

MUZIJK-VEREENIGING ST. CECILIA.

De Directie van den SAMARANGSCHEN SCHOUWBURG en die van de MUZIJK-VEREENIGING ST. CECILIA, als tot dat einde door het Gouvernement behoorlijk gemagtigd, stellen zich voor het houden eener GELD-LOTERIJ groot **ƒ100,000. — (Een honderd duizend Gulden.)**

De bedoelde Loterij zal bestaan uit een getal van **1000** Loten, zijnde het kostende van ieder Lot gesteld op **ƒ100.—**

Een Prijs van	ƒ 40,000.—
Een „ „	„ 20,000.—
Een „ „	„ 10,000.—
Een „ „	„ 5,000.—
Een „ „	„ 3,000.—
Een „ „	„ 2,000.—
Een „ „	„ 1.500.—
Een „ „	„ 1,000.—
Een „ „	„ 600.—
Een „ „	„ 400.—
Vijf en twintig Prijzen ieder van ƒ 300.—	„ 7,500.—
Vijf en twintig Prijzen ieder van „ 200.—	„ 5,000.—
Twee Premiën ieder van ƒ 2,000.— voor het eerst en laatst uitgetrokken wordend Nummer	„ 4,000.—
	ƒ 100,000.—

Het Lot, dan wel ½ of ¼ gedeelte van hetzelve is verkrijgbaar bij de Heeren C. VON BORNEMANN, A. F. LENS, Notaris en H. C. VAN DER WAL, te *Samarang* (aanvragen franco.)

Gemelde Loten, dan wel onderdeelen derzelve, zullen niet anders dan tegen dadelijke betaling kunnen worden verkregen.

De trekking dezer Loterij zal in het openbaar op de bekende gebruikelijke wijze, ten overstaan van eenen Notaris plaats hebben op den 26sten Julij aanstaande, in het Lokaal van den Schouwburg.

Hoogstens acht dagen nadat de trekking dezer Loterij zal zijn afgeloopen, zullen de houders der Loten of van onderdeelen, waarop Prijzen bij de trekking zijn gevallen over de hun aankomende gelden bij den Heer C. VON BORNEMANN te *Samarang*, kunnen beschikken, met eene korting van *Twintig ten honderd* ten behoeven van den SAMARANGSCHEN SCHOUWBURG en de MUZIJK-VEREENIGING ST. CECILIA.

Wanneer onverhoopt op het tijdstip voor de trekking bepaald, het getal van **1000** Loten niet geheel zal zijn van de hand gezet, zal evenwel de trekking der Loterij plaats vinden, met dien verstande nogthans, dat het cijfer van ieder der gestelde Prijzen en Premiën, eene aan het getal niet genomen Loten geëvenredigde vermindering zal ondergaan.

SAMARANG, *den 17den April* 1858.

Namens Commissarissen belast met het beheer der Loterij voornoemd:

De Secretaris,

(370) **H. C. VAN DER WAL.**

SOERABAYA, den 19den April 1858.

Men deelt ons mede, dat bij Koninklijk besluit aan de heeren J. Baijer & Co, te Soerabaya is toegestaan, om op den ingang van hunne fabriek *De Volharding* het koninklijke Ned. wapen te mogen plaatsen, met het opschrift *Koninklijke fabrijk voor stoom- en andere werktuigen* De Volharding.

Tevens vernemen wij, dat die fabrijk met de meeste inspanning nauwelijks in staat zijn zal, al het werk aftedoen, hetgeen zij nog voor den beginne van het maalsaisoen zal moeten leveren.

Gelijk bekend is, zijn al de daar gebezigde werklieden binnen een tijdverloop van p. m. 16 jaren door den heer J. Baijer gevormd; allen vrijwillige arbeiders, allen Javanen. Zal men zich in Nederland eindelijk overtuigen, dat de Javaan niet tot werken behoeft te worden gedwongen, wanneer hij behoorlijk wordt betaald? Zal men zich daar eindelijk overtuigen, dat de geschiktheid van den Javaan tot elk soort van werk gelijk staat aan die van den Europeaan, wanneer hij behoorlijk wordt opgeleid?

De heer J. Baijer heeft dat vraagstuk door *volharding* opgelost. Zijne fabriek draagt te regt dien naam; en dat industriële ondernemingen hier ook in geldelijk opzigt de verwachtingen niet teleur stellen van de oprigters, wanneer die met beleid te werk gaan, dat bewijst die fabriek *De Volharding* ten volle.

(*Bat. Handelsblad.*)

In ons extra nummer van den 10 dezer meldden wij, onder de per telegraaf ontvangen berigten, dat de *Aracan* door het stoomschip *Imperador* was aangezeild en ten gevolge daarvan gezonken. Aangenaam is het ons, onzen lezers te kunnen mededeelen dat het ongeluk bij verre na zoo groot niet is, en haasten ons dat berigt te verbeteren.

In den nacht van den 23sten op den 24sten Maart omstreeks half vier ure, op de hoogte van Poelo Sapatoe, zeilde bij donker buijig weder de *Aracan* het Engelsche stoomschip *Imperador* aan, terwijl dit laatste meer dan de vereisch te lichten had geheschen. — Dewijl echter de roerganger aan boord van de *Aracan* het roer had omgegooid toen het reeds te laat was om van elkander vrij te blijven, was deze beweging oorzaak dat het schip den *Imperador* niet regt in de flank liep doch eenigzins langs denzelven opschoot. Naauwelijks waren de vaartuigen van elkander af of dat gedeelte van de equipage van de *Aracan* dat zich op het dek bevond, sprong over aan boord van de *Imperador*, die al de kracht zijner machines noodig had om van het schip los te komen. Het tuig van het stoomschip was zoó zwaar beschadigd dat men gedurende den nacht, niettegenstaande alle daartoe in het werk gestelde pogingen niets kon doen ten behoeve der *Aracan*, waarvan men al spoodig niets meer zag of hoorde. Het scheen wel als of er geen levende ziel meer aan boord was, nadat de weinigen die op den *Imperador* waren overgesprongen, het hadden verlaten. Met het aanbreken van den dag deed de kapitein van het stoomschip al wat hij kon om de *Aracan* te vinden, ten einde die zooveel hij kon bijstand te verleenen, doch vruchteloos; het schip was nergens te vinden. — Op den 2den April is het echter zwaar beschadigd te Singapore aangekomen, ofschoon het niet veel water scheen te maken; en gelukkig wordt er slechts één enkel man van de equipage vermist.

De *Aracan* is een Hamburger schip; den 7den Maart verliet het de haven van Singapore met eene lading rijst die voor Hongkong was bestemd.

De kapitein Atkins van de *Imperador* heeft bij deze gelegenheid getoond een bekwaam zeeman en een edel mensch te zijn.

CHINA.

Het ijacht *Heather Bell* werd op den 15den Maart op deszelfs reize van Macao naar Hongkong door drie rooversbooten aangevallen en genomen. — De kapitein van de *Celestial*, Jeronimo de Barros, die sedert ettelijke jaren in dienst van de Heeren Jardine Mattheson & Co was, en aan wien alleen voor deze reis het bevel over de *Heather Bell* was opgedragen, werd benevens vier of vijf Manillesche matrozen vermoord. — De overige schepelingen, Chinezen, werden door de roovers gevangen genomen, op één na, die zich ongemerkt in eene sampan, die achter het ijacht sleepte, liet afzakken en in de duisternis van den avond ontsnapte. Den 19den Maart kwam deze man te Hongkong aan, waar bij het treurig berigt van het gebeurde bragt.

Den volgenden ochtend, den 20sten Maart werd de kanonneerboot *Starling* onder Luitenant Villiers, uitgezonden om de misdadigers op te sporen. Hij was zoo gelukkig de *Heather Bell* aantetreffen niet ver van de plaats waar zij genomen werd, omringd van een aantal booten. Eenigen van de zich daarin bevindende roovers werden door het niet vermoorde gedeelte der equipage, dat nog immer aan boord van de *Heather Bell* was, herkend als aan den roof zelve medepligtig te zijn geweest. — Eenige van de dengoieten zetten hun vaartuig op het strand, anderen ontsnapten onder beschutting van eene landtong. Van de overigen werd eene boot met achttien gevangenen te Hongkong opgebragt, en de andere verbrand.

De vermoorden werden dadelijk na het nemen der *Heather Bell* door de zeeroovers gedood en den kapitein de Barros werd het hoofd met zulk een scherp wapen afgeslagen dat het stuk van de hemdskraag, dat met het hoofd was medegegaan, zoó glad was afgesneden dat de beste schaar het niet beter had kunnen doen.

VERSNELDE GEMEENSCHAP.

TUSSCHEN.

JAVA EN NEDERLAND.

In eene der afdeelingen van de maatschappij FELIX MERITIS te Amsterdam, namelijk in die welker werkzaamheden hoofdzakelijk gewijd zijn aan de behandeling van onderwerpen van staathuishoudkundigen aard, en die met den eigenaardigen naam van *afdeeling koophandel* bestempeld wordt, is sedert eenigen tijd een gebruik ingevoerd dat ook voor andere maatschappijen van algemeenen wetenschappelijken aard, als allezins navolgenswaardig mag worden aangeprezen.

Wanneer namelijk door dengenen, die bij de wekelijksche werkzaamheden de taak van spreker heeft op zich genomen eene voorlezing over een of ander belangrijk onderwerp is gehouden, verzamelen zich de leden om onder de leiding van den spreker het verhandelde in een gemeenzaam onderhoud met elkander te bespreken, en hun gevoelen daarover onderling mede te deelen.

Het behoeft geen betoog dat zoodanig onderhoud vaak tot allerbelangrijkste gedachtenwisselingen aanleiding geeft, en zeer dikwijls de bron kan worden, waaraan groote en nuttige ontwerpen in het algemeen belang hunnen oorsprong te danken hebben.

Ook de belangen van onze kolonien zijn van tijd tot tijd in die vereenigingen ter sprake gebragt, en nog onlangs was *de Versnelde gemeenschap tusschen Java en Nederland* het onderwerp van hoogst belangrijke gedachtewisselingen in eenen kring van zaakkundige mannen, op wier gevoelen gerustelijk veel prijs mag worden gesteld.

Naar aanleiding eener door den heer J. J. A. SANTHAGENS gehoudene voorlezing over het britsche stoomschip *Leviathan*, werden in twee achtereenvolgende bijeenkomsten de volgende door dien Heer voorgestelde vragen behandeld:

1°. Is het doelmatig eene paketvaart tusschen Nederland en Java aan te leggen?

2°. Is het doelmatig eene paketvaart tusschen Nederland en Java aan te leggen, of is het wenschelijker tusschen Java en Ceijlon eene dergelijke paketvaart in dienst te stellen?

3°. Indien eene paketvaart tusschen Java en Ceijlon het meest wenschelijk is, welke zijn dan de beste middelen om daartoe te geraken?

4°. Is het, in het belang der communicatie met Nederlandsch Indie, wenschelijk een tot onze vrije beschikking staanden onderzeeschen telegraaf te bezitten? en zoo ja, welke zouden daarvoor de uitgangspunten kunnen en behooren te zijn?

De Heer SANTHAGENS gaf zijne voorlezing en het verslag van het daarop gevolgde gemeenzaam onderhoud in het licht(*). In het volgende korte voorberigt geeft ZEd. de redenen op, die hem daartoe noopten:

„ De wensch om bij mijne landgenooten de aandacht op de behoefte aan eene versnelde communicatie met onze overzeesche bezittingen wakker te maken of te verlevendigen en te versterken, gaf mij den moed om over dat onderwerp het oordeel van deskundigen uit te lokken. Ik deed dit door het stellen van eenige vragen, en ik mag vertrouwen, dat het publiek niet zonder belangstelling zal vernemen, op welke wijze daarop werd geantwoord. De vragen werden door mij gesteld na de beschouwing van een merkwaardig voorbeeld van inspanning tot bereiking van een dergelijk doel in Engeland, den bouw van den *Leviathan*. Mogt zulk een voorbeeld bij ons een wenschelijken nijver opwekken, ten einde te trachten naar vermogen ons die eigenaardige en ons passende middelen te verschaffen, door welke wij in de erkende behoefte zouden kunnen voorzien, opdat niet het gemis daarvan eenmaal het bezit onzer rijke koloniën zou kunnen in de waagschaal stellen.

Wij bevelen de lezing van deze brochure aan, niet alleen om de belangrijkheid van de onderwerpen daarin vervat, maar ook om de op Java gevestigde departementen der maatschappij TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN en andere hier en daar gevestigde letterkundige vereenigingen van minderen omvang, indachtig te maken op het nut dat ook in deze gewesten zoude kunnen voortspruiten uit werkzaamheden op de wijze zoo als die geleid worden in de afdeeling *koophandel* der maatschappij FELIX MERITIS.

Onderwerpen van staatkundigen aard behooren in deze gewesten aan zoodanige vereenigingen geheel vreemd te blijven, trouwens het voorgeschrevene bij Art 111 van het Reglement op het beleid der Regering verbiedt het houden daarvan, dat dan ook met het regeringsstelsel in deze gewesten geheel en al in strijd zoude zijn, en daarom zeer ten regte geweerd wordt, maar daarentegen bestaan er eene menigte onderwerpen van wetenschappelijken aard, waaromtrent het oordeel van deskundigen uittelokken, niet dan nuttig zoude zijn voor menigen tak van handel, scheepvaart en nijverheid en daarom beschouwen wij deze soort van vereenigingen als zeer aanprijzenswaardig, en houden ons overtuigd dat velen in Nederlandsch Indie, die er wars van zijn om in den ouden sleur voortteleven daaraan kunnen bijval zouden schenken.

(*Redactie.*)

(*) Dit werkje is bij de uitgevers dezes verkrijgbaar gesteld.

Bijvoegsel tot den **OOSTPOST** *van den* 19*den* *April* 1858, n°. 31.

DE DAGBLADPERS IN NEDERLAND.

Om onzen lezers een denkbeeld te geven van de uitbreiding, welke de nieuwsbladpers in Nederland in den laatsten tijd heeft erlangd, laten wij hieronder volgen eene opgave van al de nieuwsbladen, welke op den eersten Januarij van dit jaar aldaar bestonden, en welker getal niet minder dan 134 bedraagt:

Advertentieblad voor verkoopingen, verhuringen en aanbestedingen in geheel Nederland. 's Gravenhage.
Provinciaal advertentieblad. Leeuwarden.
Advertentieblad van het arrondissement Heereveen.
Algemeen weekblad. Purmerend.
Amersfoortsche courant.
Amsterdamsche courant.
Arnhemsche courant.
Asmodée. Amsterdam.
De bazuin, gereformeerde stemmen uit de christelijke afgescheidene kerk in Nederland. Kampen.
Nieuws- en advertentieblad van Bergen-op-Zoom.
Nederlandsche bibliographien. 's Hage.
Bintang Oetara, Maleisch Nieuwsblad. Rotterdam.
Nieuwsblad voor den boekhandel. 's Hage.
Bredasche courant.
Weekblad voor de burgerlijke administratie in het koningrijk der Nederlanden. Arnhem.
Catholijke Nederlandsche stemmen, kerkelijke Courant. Arnhem.
Le courier de la Meuse, Journal de Limbourg. Maastricht.
Dagblad van Noordbrabant en 's Hertogenbossche stadscourant. 's Bosch.
Dagblad voor Zuid-Holland en 's Gravenhage.
Delftsche courant.
Deventer courant.
Weekblad van Doesborgh.
Dordrechtsche courant.
Provinciale Drentsche en Asser courant.
L'Echo universel, journal des Pays-Bas. 's Hage.
Amsterdamsch effectenblad.
Nieuw Amsterdamsch handels- en effectenblad.
De nieuwe ekster, week- en advertentieblad. Middelburg.
Enschedesche courant.
De fakkel, protestantsch volksblad. Tiel.
Franeker nieuws- en advertentieblad.
Provinciale Friesche courant. Leeuwarden.
Gelderland, nieuws- en advertentieblad. Arnhem.
De Gelderlander, nieuwe Nijmeegsche courant.
Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant.
De gemeentestem, weekblad aan de belangen van de gemeenten in Nederland gewijd. 's Hage.
Geneeskundige courant voor het koningrijk der Nederlanden. Tiel.
Nederlandsch weekblad voor geneeskundigen. Amsterdam.
Goessche courant.
Nieuws- en advertentieblad voor de stad en het arrondissement Gorinchem.
Weekblad voor de stad en het kanton Grave.
Groninger courant.
Provinciale Groninger courant.
Haarlems weekblad, Arrondissements nieuwsblad.
Opregte Haarlemsche courant.
Algemeen handelsblad, nieuwe Amsterdamsche courant.
Harlinger courant.
Weekblad van den Helder en het Nieuwe Diep.
De heilbode, weekblad voor kerk en zending. Arnhem.
De heraut, eene stemme over Israël en tot Israël. Amsterdam.
Hoornsche courant.
Nederlandsch Indie. 's Hage.
De Indier, dagblad toegewijd aan de belangen van Nederlandsch Indie. Zalt-Bommel.
L'Intelligence, Nouveau journal du Limbourg. Maastricht.
Journal du Limbourg. Maastricht.
Kamper-courant.
De kantonbode, Gennepsche Courant.
Kerkelijke courant, Weekblad voor de Nederlandsche Hervormde kerk. 's Hertogenbosch,
Bijblad tot de kerkelijke courant. 's Hertogenbosch.
Kinder-courant. 's Hage.
Algemeene Konst- en Letterbode. Haarlem.
Koophandel en zeevaart-tijdingen. Amsterdam.
Landbouw courant. Zwolle.
Leeuwarder courant.
Leidsche courant.
Dagblad van het hertogdom Limburg. Maastricht.
De Limburger courier. Haarlem.
Maas- en Roerbode. Roermond.
Maçonniek weekblad. Utrecht.
Wöchentlicher marktberigt. Amsterdam.
Meppeler courant.
Middelburger Courant.
De Nederlandsche spectator, weekblad van den ouden heer Smits. Amsterdam.
Nieuwsblad van 's Gravenhage.
De reizende nieuwsbode. Amsterdam.
De 'sGravenhaagsche nieuwsbode.
Nieuws- en advertentieblad voor de stad Enkhuizen en omstreken.
Nieuws- en advertentieblad voor Zeeuwsch Vlaanderen. Neuzen.
De nieuwe Noord-Brabander. 's Bosch.
De Noord-Brabander. 's Bosch.
Provinciale Noord- Brabantsche en 's Hertogenbossche courant.
Noord-Hollandsch weekblad. Edam.
Oldambster courant. Wildervank.
De opmerker. Montfoort.
Over-Veluwsch weekblad. Harderwijk.
Overijssel. Zwolle.
Provinciale en Zwolsche courant.
Algemeen politieblad. 's Hage.
Algemeene prijskrant. Amsterdam.
Provinciale Zeeuwsche en Middelburgsche stads-courant.
Revue hebdomadaire du commerce. Amsterdam.
De Rhijnbode. Leiden.
Rotterdamsche courant.
Nieuwe Rotterdamsche courant.
Schiedamsche courant.
Sneeker courant.
De snelbode. 's Hage.
Nederlandsche staats-courant. 's Hage.
De standaard des volks. Amsterdam.
Steenwijker courant.
De stem. Zwolle.
De Nederlandsche stoompost. 's Hage.
Tholsche courant.
Tielsche courant.
Tielsch stads en arrondissements weekblad.
De tijd. Amsterdam.
De trompet van 's Gravenhage.
Twentsche courant.
Utrechtsche provinciale en stads-courant.
Veendammer courant.
Volksblad. Amsterdam.
De volksvriend. Haarlem.
De vijf Heerenlanden. Vianen.
De waakzaamheid. Amsterdam.
De wachterstem. Zierikzee.
Wageningsche courant.
Friesch weekblad. Leeuwarden.
's Gravenhaagsch weekblad.
Weekblad voor Israëliten. Amsterdam.
De wekker. 's Hage.
IJ- en Amstelbode. Amsterdam.
Het IJsselblad. Kampen.
De Zeepost. Amsterdam.
Zierikzeesche courant.
Zierikzeesche nieuwsbode.
Het zondagsblad. 's Hage
Zutphensche courant.

Redactie.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van*
April	15	Nederlandsch	Nicot.	J. Amesz.	Batavia,
"	—	Nederl. Ind.	Menado.	A. Couteren.	Banjarmassing.
"	—	Z. M.	Ka nonneerboot No. 14.	Luit.-ter-zee 2de kl. R. P. Struick.	Samarang.
"	—	Nederlandsch	Vereeniging.	E Groeneveld Cadee.	Batavia.
"	—	id.	Willem kroonprins der Nederlanden.	W. J. de Bourghelles Zetteler.	"
"	16	Nederl. Ind.	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
"	—	id. id.	Stoomschip Banda.	A. G. Bosch.	Batavia.
"	—	id. id.	Moostarie.	Said Mohamat Alhabassij.	Cheribon.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders*	*Naar*
April	15	Engelsch	Swan.	F. M. Craig.	Balie.
"	16	"	Hepscott.	J. Richardson.	China.
"	—	Nederlandsch	Antoinetta Petronella.	A. Voorendijk.	Nederl. via Pasoeroean.
"	—	Nederl. Ind.	Sophia.	G. Schuit.	Padang via Sumanap.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Zweedsch	Maria Charlotte.	Schmidt.	Falmouth.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsch	Dina.	De Haan.	In lossing.	" " " "
"	Zeevaart.	Bieshorst.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
"	Factorij.	Jansen.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
Hamburg	Elbe.	Muhlenroth.	In reparatie.	" " " " " "
Nederlandsch	Herman de Ruijter.	Feijnt.	Amsterdam	Ruyl Cramer & Co.
"	Tollens.	Van Rossem.	"	" " " "
"	Nicot	J. Amess.	"	P. Kervel & Co.
"	Java Koenen.	K. B. de Weerdt.	"	" " " "
Hamburg	Horizont.	Becker.	"	Wm. Mathieu & Co.
Engelsch	Harvest Home.	Wright.	China.	McMillan Marten & Co.
"	Agamennon.	Thompson.	In reparatie.	" " " "
Engelsch	Emely Jane.	Copelstone.	Te koop.	" " " "
Nederlandsch	Whampoa.	Van der Hoff.	Nederland.	B. Kopersmit & Co.
Nederl. Ind.	Stoomschip Banda.	Bosch.	Batavia.	" " " "

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. schip *Willem kroonprins der Nederlanden,* mevr. C. Young en 2 kinderen.— Mer het Nederl. Ind. stoomschip *Banda,* de heeren Cores de Vries, van Ghert en fam, mevr. van Oordt en fam, Pangaran Sarief Hassim en 7 volgelingen, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Madura, Samarang en Roei Kannonnierboot N°. 14; de schepen Norman, Agememnon, Elbe, Goede Verwachting en Willem, kroonprins der Nederlanden; de barken Fatal Ma-ân, Saijan Maskoor, Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Hoksing, Nawan Eljoesoer, Soedul Gair, Ariep, Banjarmaas, Banka, Kattammool Maspandan, Elisabeth Johanna, Herman de Ruiter, Princes Alice, Ararat, Whampoa, Zeevaart, Dina, Tatas Banjermassing, Harvest Home, Tollens, Idra Kolmona, Alliance, Royal Shepherdess, Sarie Elmashoor, Henry Winch, Geestemunde, Atiat Rachman, Nicot en Menado; de brik Henriette; de schoeners Saparoea, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, Clipper, Ardjoeno, Emily Jane en Bella; de kotter Krabbe

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 16den tot en met den 18den April 1858.

AANVOER.

Van Amsterdam per het Ned. schip *Nicot,* gezagv. J. Amesz, agenten P. Kervel & Co.

186 balen en kisten manufacturen, 1 tobbe staal, 1 kist machineriens 8 staven zweedsch ijzer, P. Kervel & Co; 204 kisten madapollams, N. H. M.; 3 ledige koffers, Vader; 6 ijzeren bakken, 13 kisten koopmanschappen, Kruseman; 3 ijzeren bakken, 11 kisten koopmanschappen, 50 manden bronwater, Gebr. van Delden; 16 ijzeren bakken, 1 ijzeren as, 1 kist koopmanschappen, Kwee Kingtjee; 6 ijzeren bakken, 4 kisten koopmanschappen, Hoffmann; 3 kisten koopmanschappen, Franse van der Putte; 7 collies koopmanschappen, 125 stuks ijzeren platen, 10 bundels hoek-ijzer, M. G. van Heel; 1 kist koopmanschappen, J. A. Potter; 6 kisten koopmanschappen, 3 kisten schilderijen, B. J. Van Eck & Co; 1 kist diverse, Adam & Co; 75 vaatjes boter, 26 balen en kisten manufacturen, Schimmelpenninck & Co; 19 balen en kisten manufacturen, Ruyl Cramer & Co; 4 manden bier. Onnen, 1 kistje regaal. Domis, 15 manden bier, 11 kisten provisien, 1 kist sigaren, 4 collies koopmanschappen, R. W. Besier.

Van Batavia per het Ned. schip *Vereeniging,* gezagv. E. G. Cadee, agenten Fraser Eaton & Co.

200 vaten spijkers, Adam & Co; 320 vaten bier en porter, 4 bossen ijzerwerk, 4 vaten ijzer en koper, leder en glaswerk, Fraser Eaton & Co; 2 collies koopmanschappen, Major Matzen & Co; 8 collies koopmanschappen, 43 krandjangs aardewerk, McMillan Marten & Co; 1 vat ijzerwerk, H. Nash; 52 vaten bier en porter, McLennan; 2 vaten ijzerwerk, 130 vaten bier, Order.

Van Indramaijoe per het Nederl. schip *Eclipse,* gezagv. C. J. Doeksen, agenten B. Kopersmit & Co.

7654 zakken Rijst $9790^{18}/_{100}$ picols, B. Kopersmit & Co.

Van Batavia per het Nederl. schip *Willem Kroonprins der Nederlanden,* gezagv. Zetteler, agenten W. Mathieu & Co,

22 kisten manufacturen, Mc Millan Marten & Co; 50 picols dammar, 1 kist glaswerk, een rijtuig en 45 collies manufacturen, W. W. Cook & Co; 10 kisten manufacturen, Ruyl Cramer & Co; 55/2 vaten meel, Adam & Co; 5 kisten sakkij en 20 kisten gember, Schimmelpenninck & Co; 130 kisten eetwaren en 50 mandjes suiker, Gebr van Delden; 31 kisten wijn, C. Bechade; 46 collies touwwerk, 80 ledige leggers, 30 collies manufacturen, 30 kisten modewaren, 22 kisten ijzer en glaswerk, 8 kisten kramerijen, 4 kisten zeildoek, 2 kisten inh. een rijtuig, 20 kisten stroo-hoeden, kouzen, hemden, papier franjes en lampen kousen, W. Mathieu & Co; 48 collies manufacturen, 12 kisten naaigaren, 2 vaten koperdraad, 2 kisten cognac en 6 stuks suikerpannen, Fraser Eaton en Co; 15 collies manufacturen, 41 collies ijzerwerk, kramerijen, schrijfbehoeften, aardewerk en koopmanschappen, J. F. van Leeuwen en Co; 7244 kisten zeep, 500 bossen ijzer en blik, 106 vaatjes spek, 128 collies manufacturen, 147 collies glas-, aardewerk, bladkoper, koopmanschappen en kleinigheden, Order.

Van Cheribon per de Nederl. Ind. brik *Moestarie,* gezagv. Said Mohamat Alhabsie, agent Gezagvoerder.

50 picols was, 1 trommel lijnwaden en 1 vat boter, diverse Arab.

UITVOER.

Naar Nederland via Passoeroean per het Ned. schip *Anthonia Petronella,* gezagv. A. Voorendijk.

$6002^{78}/_{100}$ picols suiker, 3000 stuks runder en buffelhuiden, 196 schuitjes tin wegende 100 picols, N. H. M.

Naar China per het Engl. schip *Hepscott,* gezagv. Richardson.

283 koijangs olie koeken, 1197 picols rotting, 30 koijangs rijst, 4 picols koezenuwen, $3^{18}/_{100}$ picols vogelnestjes, 1 kist gedr. katoen en kleinigheden, Tjoe Ing.

Naar Padang en Sumanap per het Engl. schip *Lord Montgomery,* thans herm. brik *Sophia,* gezagv. G. Schuit.

Ballast.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* $16^{1}/_{2}$.
KOFFIJ per picol.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 175 à *f* 180.—
Id. (WITTE) " " *f* 210 à *f* 220.—
KOEHUIDEN per 100 st.
ARAK per legger
OLIE (KLAPPER).
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS 99 à 100 %.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.